

จิตก้าวเดิน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันพระวันทำบุญกุศลนะ วันพระเป็นการหยุดงาน ทำงานเพื่อหัวใจด้วย วันปกติเราทำงาน เพื่อร่างกาย ร่างกายเราทำงานขึ้นมา เห็นไหม ทำงานขึ้นมาเพื่อได้ทรัพย์สมบัติมา เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นอาหารของเรา แต่วันพระนี้ทำบุญกุศลไปเพื่อให้ได้บุญกุศลมาเลี้ยงใจของเรา

อาหารของร่างกายกินทางปาก อาหารบุญกุศลกินทางใจ กินทางใจ เห็นไหม ถึงว่ากรรม เจตนา เห็นไหม คุณกรรม คุณเจตนาที่ทำ การกระทำของร่างกายนี้ ถ้าทำเป็นโลกไป มันทำเหมือนโลกของเขา แต่ถ้าทำเป็นบุญกุศล นี่บุญกุศลนะ

เราคิดขึ้นไปนี้ ทางโลกคิดแล้วหัวใจมันก็พุ่งไปเรื่อย คิดไปเรื่อย แล้วมันเคยทำมันก็จะ กระทำมากไปเรื่อย ๆ แต่ทำบุญกุศลสินาน ๆ ทำทีนี้เช่น วันพระนี้ พอคิดถึงบุญกุศล เห็นไหม เจตนาอันนี้บุญอยู่ที่เจตนาใจ เจตนามันฝังถึงใจ มันเข้าถึงใจ พอออกจากใจนี้ ทำสักแต่ว่าทำ

นี่การศึกษาธรรมมี ๒ อย่าง อย่างหนึ่งศึกษาธรรมเข้ามาแล้วมันเป็นประโยชน์กับเรา เรารู้วิธีการ เห็นไหม พอรู้วิธีการ เข้าถึงใจ เข้าถึงสัจจะ สิด สมภา ปัญญา ทานก่อน แล้วทำอย่างไร แต่ทำใหม่ ๆ มันก็สักแต่ว่าทำไปเรื่อย ๆ สักแต่ว่าทำไปก่อน แต่ทำไป ๆ นี้ มันจะเริ่มรู้สึกเข้าไปว่า “เอ..ทำแล้วมันสบายใจ” ความสบายใจ ความตั้งใจ ความจงใจเกิดขึ้น เห็นไหม บุญกุศลมันจะมากขึ้นไปเรื่อย ๆ ทำสักแต่ว่าทำ

เหมือนกับเราเห็นไฟ เห็นไหม ถ้าเด็กไม่รู้ว่าเป็นไฟ ก้อนถ่านไฟแดง ๆ นี้เราจับเต็มมือเลย ว่าจับเต็มมือนี้มันมีเจตนาไหม? อย่างนี้ไม่ใช่เป็นกรรมสิ เราทำความผิดเหมือนกัน ทำสิ่งที่เราไม่รู้

เราทำความผิดไป เวลาทำนี่เราทำด้วยความเต็มใจ...เราไม่ใช่เต็มใจ เราทำด้วยความไม่รู้นี่ มันก็ทำด้วย.. เจตนาที่มันเต็ม ๆ เพราะมันไม่รู้เรื่อง มันก็ทำไปตามความคิดของตัวเองนั่นนะ

แต่พอรู้ขึ้นมาเนี่ย มันมีความจำเป็นต้องทำ เห็นใหม่ ความจำเป็นต้องเขียนนี่ออกไปเนี่ย มันใช้เขียนออกไป มันจะจับมันก็ค่อยจับ มันไม่รู้หรอก นี่ศึกษาศรรมมีประโยชน์ตรงนั้น ประโยชน์ตรงที่ว่ามันเข้าใจว่าอะไรเป็นบุญเป็นบาป พอเป็นบุญเป็นบาป ถึงคนเรานี้ มันมีสูง ๆ ต่ำ ๆ คนเราไม่แน่นอนนะว่าจะประสบแต่ความสำเร็จ จะมีคนมาเกี่ยวพันเราตลอดไป ถึงคราวไปเนี่ย มันต้องไปเจออุปสรรคแน่นอน

ดูอย่างวินัยของสงฆ์ บอกละเลยนะ ภิกษุนี้ห้ามพรากของเจียว ภิกษุพรากของเจียวเป็นอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่... ฟังสิ เว้นไว้แต่ผูกมัด เว้นไว้แต่มีความจำเป็น ให้ภิกษุนี้พรากของเจียวได้ เพราะของเจียวนี่มันเป็นยาใจ ถ้าปกติเราไปพรากของเจียวนี่เป็นอาบัติปาจิตตีย์ทำไม่ได้ แต่เว้นไว้แต่ผูกมัด เว้นไว้แต่มีเหตุจำเป็นนี้ เว้นไว้แต่เพื่อชีวิต เห็นไหม

นี่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ หมายถึงว่า ถ้าเราจะไปเถรตรงว่า ไม่ทำอะไรเลยปล่อยให้ชีวิตตายไป มันจะไม่ได้ประโยชน์ไปเนี่ย ลุ่ม ๆ ดอน ๆ หมายถึงว่า ความจำเป็น ความตกต่ำของชีวิตเนี่ยมันมีบางครั้ง ถ้าบางครั้งนี้ ถ้ารักษาชีวิตไว้ เห็นใหม่ รักษาชีวิตไว้เพื่อแสวงหาโมกขธรรม รักษาชีวิตไว้เพื่อหาสัจจะความจริงของหัวใจ มันเป็นประโยชน์กับหัวใจ ถ้าตายไปชะมันก็ต้องตายไปหมดไปหมดจากชีวิตนี้ไป ไปเกิดใหม่

ไปเกิดใหม่นี้ เริ่มต้นจากเกิดใหม่ จะเป็นอะไรก็แล้วแต่ กว่ามันจะเกิดมาไร้เดียงสา กว่ามันจะรับรู้ ถ้าเป็นมนุษย์นะ ถ้าเป็นโอบปาตีกะเกิดก็รู้เลย ๆ เป็นบุญกุศลไปเลย นี่เราต้องไปสะสมขึ้นมาใหม่ แล้วเจตนาอันนี้จะมีใหม่ในการทำคุณงามความดี ไปเจอแต่สิ่งแวดล้อม ไปเจอแต่มีจลาทิกฐิ เห็นใหม่ เกิดในครอบครัวที่เป็นมีจลาทิกฐิ เราจะโดนพ่อแม่จูงไปทางนั้นเลย

อย่างที่ว่าเราเป็นชาวพุทธนี่ ถ้าเราไม่รู้เรื่อง เห็นใหม่ ชาวพุทธเรานี้ชาวพุทธที่ทะเบียนบ้าน เพราะอะไร? เพราะพ่อแม่เป็นชาวพุทธ เราก็พุทธทะเบียนบ้าน แต่พุทธสอนว่าอะไร?...ไม่รู้

มีมากนะคนที่ไปเรียนเมืองนอกถามว่า “ศาสนาพุทธสอนอะไร?” ตอบเขาไม่ได้หรอก ตอบเขาไป ร้อยแปดพันเก้าเพราะไม่ได้ศึกษาอะไรเลย เราชาวพุทธเห็นแต่พระ นียกมือไหว้ผ้าเหลือง ๆ จนพูดกันนะว่า “ไหว้ผ้าเหลือง ๆ”

แต่ถ้าเป็นประสาพระเรา พระป่าเรา ถ้าไหว้ผ้าเหลืองก็ซื้อผ้าเหลืองไว้ที่บ้านสิ ซื้อผ้าเหลืองจากร้านมาไว้ที่บ้าน กราบผ้าเหลืองมันก็จบ...มันไม่ใช่ไหว้ผ้าเหลือง มันถึงว่าผ้าเหลืองเป็นผ้าเหลือง ผ้าเหลืองนี้มันเป็นอะไร? ใช้อยู่ ถ้าพูดถึงเรื่องจากปีก จากกระพีเข้ามา ผ้าเหลืองนี้เป็นธงชัยพระอรหันต์นะ จีวรนี้เป็นธงชัยของพระอรหันต์ พระอรหันต์นี้ห่มจีวรเหมือนกัน เราเป็นพระภิกษุสงฆ์ เราก็อห่มจีวรนี้เหมือนกัน

แต่หัวใจของเราเนี่ย เขาว่าถ้าห่มผ้าเหลืองนี้เป็นธงชัยพระอรหันต์ เป็นเหมือนทองคำ แต่ห่อทองคำด้วยไหม หรือห่อสิ่งที่เป็นมูตรเป็นคูด คือหัวใจที่เป็นมูตรเป็นคูดอย่างนี้ นั่นนะอันนั้นเป็นส่วนหนึ่ง แต่จริง ๆ แล้วผ้าเหลืองนั้นก็สิ่งที่ไม่มีชีวิต สิ่งที่ไม่มีชีวิตคือห่อบุคคลนั้นไว้ แล้วบุคคลนั้นก็มิกละในหัวใจ นี่ห่อสิ่งที่เป็นสกปรกอยู่

แล้วเป็นธงชัยพระอรหันต์ เห็นไหม ธงชัยเป็นเป้าหมายของเรา ถ้าเราทำถึงที่สุดแล้ว ผ้าเหลืองนั้นเป็นธงชัยพระอรหันต์ด้วย หัวใจนั้นก็สิ่งที่ว่าห่อหุ้มด้วยทองคำด้วย มันก็เป็นไปได้ด้วยดี ถึงว่า “ไหว้ผ้าเหลือง ๆ” ไหว้ผ้าเหลืองนี้เป็นประเพณี แต่จริง ๆ แล้วมันต้องคุณธรรมใจ คุณธรรมหมายถึงว่า ทำไปตามประเพณี นั่นเป็นอย่างหนึ่ง ทำบุญด้วยความตั้งใจใจของเราเป็นอย่างหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน เห็นยกมือไหว้อย่างนั้นมันก็เป็นความเห็นของเรา แต่ข้อวัตรปฏิบัติล่ะ? วิธีการที่จะเข้าถึงอันนั้นนะ ความเข้าถึงอันนั้นถึงเป็นธรรมใจ นี่จริง ๆ แล้วคือวิธีการปฏิบัติ อันนี้ถึงจะเป็นเนื้อหาสาระของศาสนา อย่างเช่นเราทำบุญกุศลนี้ มันทำแล้วได้บุญกุศลมากตรงไหน? ตรงที่ใจมันเจตนา บุญกุศลเราจะทำนี้มันต้องมีสิ่งที่หามา เห็นไหม พลังงานของเราได้ใช้ออกไป

เราใช้พลังงานของเราออกไปนี่ แสงหามา มีในพระไตรปิฎกนะ มีโยมเขานิมนต์พระไป
ฉันที่บ้านไง แล้วเป็นคนทุกข์คนจน พระก็กลัวว่าไปฉันบ้านนี้จะอด ก็เลยไปบิณฑบาตฉัน
เสียก่อน พอไปบ้านเขานี้คนมาช่วยงานมากเลย เขาก็ถวายอาหารมาก พอถวายอาหารมากพระก็
ฉันได้น้อยเพราะฉันมาแล้ว เขาก็ถามว่า

“ทำไมไม่ฉันข้าว?”

“ฉันมาแล้ว”

เขาโกรธมากเลย โกรธที่ว่าเหมือนกับว่าดูถูกเขา เขาประชดประชันนะ เอาอาหารนี้ใส่
บาตรเต็มเลย แล้วก็ให้พระกลับไป แล้วเขามานั่งคิดวิตถวิจารณ์ว่า “เรานี้ทำบุญจะได้บาปไหม?
ทำไมไปประชดพระ ไปทำพระอย่างนั้น” ก็ไปถามพระพุทธรเจ้า ตกเย็นไปถามพระพุทธรเจ้าว่า

“ทำบุญอย่างนี้จะได้บาปไหม?”

พระพุทธรเจ้าบอก “ไม่หรอก ในเมื่อการทำบุญนะ แม้แต่ข้าวทัพพีหนึ่งใส่ไปในบาตรนั้น
พระฉันข้าวทัพพีนั้น แล้วไปนั่งทำความเพียรเป็นความเพียรขึ้นมา เป็นสมาธิขึ้นมา บุญกุศลอัน
นั้นเป็นของเราทั้งหมด”

มันก็เหมือนกับเราให้พลังงาน เราให้พระไป เราใส่บาตรไป พระฉันของเราแล้ว แล้วทำ
คุณงามความดี นี่คุณงามความดีนั้นเป็นของเราด้วย พระพุทธรเจ้าว่าไว้อย่างนั้นจริง ๆ ใน
พระไตรปิฎก นี่เราแสวงหามาด้วยความเหนื่อยยากของเรา แล้วเราไปต่อชีวิตให้ดำเนินไป ทำไป
แล้วได้คุณงามความดีในหัวใจดวงนั้น หัวใจดวงนั้นเบิกบานขึ้นมา

ดูพระเจ้าพิมพิสารบอกพระพุทธรเจ้าไว้ เห็นไหม ตอนเจ้าชายสิทธัตถะหนีออกมาจากเมือง
นะ ว่าให้เอากองทัพครั้งหนึ่ง แล้วไปรบเอาชนะ เจ้าชายสิทธัตถะบอก “ไม่ใช่หรอก ออกมานี้เพื่อ
แสวงหาโมกขธรรมจริง ๆ” ก็เลยสัญญากันว่า “ถ้าได้แล้วให้กลับมาสอนด้วย” ถ้าได้ตรัสรู้แล้ว
นี่ให้กลับมาสอนด้วย พระพุทธรเจ้าก็กลับไปสอนพระเจ้าพิมพิสาร จนพระเจ้าพิมพิสารเป็นพระ
โศดาบัน

อันนี้ก็เหมือนกัน เราอุปฐากพระกันอยู่นี้ ก็เพื่อให้พระได้ศึกษาเล่าเรียน ให้พระได้ศึกษาปฏิบัติ เพื่อจะได้มีธรรมอันนั้น เพื่อจะมาสอนเรา เพราะเราไม่มีเวลาขนาดนั้น เราต้องแสวงหาความเป็นอยู่ของเรา เราแสวงหาความเป็นอยู่ของเราหนึ่ง ดำรงชีวิตของเราหนึ่ง แล้วเหลือสิ่งนี้มันสิ่งที่เหลือใจ

นี่ประพาศิพรมจรยถึงว่า ชีวิตนี้ฝากไว้กับญาติโยม ชีวิตนี้ฝากไว้กับผู้ที่ใฝ่บุญกุศล เขาต้องการบุญกุศลมาก ขอให้พระเราประพาศิปฏิบัติจริง เห็นไหม มันถึงว่าอยู่ที่เนื้อหาสาระตรงนี้ ศาสนาเราถึงจะเจริญรุ่งเรืองไป ในบริษัท ๔ ภิกขุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้

แล้วเราเป็นหมด ภิกขุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เป็นเจ้าของศาสนา เราก็ดูแลศาสนาด้วยกัน เห็นไหม การบิณฑบาต การออกแสวงหานี้ ถ้ามันถูกต้องเราก็เต็มใจ ถ้าไม่ถูกต้องเราก็ไม่เต็มใจ เห็นไหม เราไม่ส่งเสริมคนที่ทำความผิดอยู่ในศาสนา ศาสนามันก็เจริญขึ้นไป ๆ

นี่ถ้าวันพระ อันนี้เป็นการประพาศิปฏิบัติ ถ้าเราสร้างพระขึ้นมาได้อีกหนึ่ง เห็นไหม เราสร้างพระเพื่อไว้สืบทอดศาสนา ถ้าเราสร้างพระในหัวใจของเราขึ้นมา เราประพาศิปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม นางวิสาขาทำไมว่าเป็นพระโสคาบัน เป็นโยมแท้ ๆ เป็นพระโสคาบัน เพราะเป็นพระในหัวใจ ใจนั้นเป็นพระ แต่ร่างกายนั้นถึงจะเป็นภคุหัสต์ก็จริงอยู่ แต่หัวใจเป็นพระ

นี่ก็เหมือนกัน เราสร้างพระที่ว่าในพุทธศาสนาเราส่งเสริมขึ้นไป นั่นเป็นบุญกุศลกลับมาในมงคล ๓๘ ประการ เห็นไหม เห็นสมณะ เห็นผู้มีความสงบใจจริง ๆ ในร่างกายส่วนร่างกาย ความสงบของใจ เห็นอันนั้นเป็นบุญกุศลแล้ว นี่เราเห็นนะ

แล้วถ้าเราเป็นล่ะ? เราสร้างพระขึ้นมาในหัวใจของเรา เป็นชั้น ๆ ขึ้นไปนะ บุคคล ๘ จำพวก เห็นไหม บุคคลถึง ๘ คน เป็นเพราะเราคนเดียว เราคนเดียวเป็นโสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล เราก้าวเดินขึ้นไป นี่มันก้าวเดินขึ้นไป ๘ จำพวก

แต่เราหวังแต่ผล ๆ ๆ เป็นโศดาบัน เป็นสภิตา เป็นอนาคา แต่โศดาปัตติมรรคอยู่ที่ไหน? สภิตาคามีมรรคอยู่ที่ไหน? อนาคามีมรรคอยู่ที่ไหน? อรหัตตมรรคอยู่ที่ไหน? ...มรรคใด มีมรรคถึงมีผล “สุภัตตะ เธออย่าถามให้มากไปเลย ศาสนาไหนไม่มีมรรคไม่มีผล” มีเฉพาะในศาสนาพุทธนี้มีมรรคเท่านั้น...

(เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)